

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

308

Vragen van het lid **Van Raan** (PvdD) aan de Ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht dat Shell-directeur Marjan van Loon de stad Den Haag gaat adviseren over duurzaamheid* (ingezonden 7 september 2018).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 16 oktober 2018).

Vraag 1

Kent u het bericht «Hulp van Shell is pr-stunt»?¹

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat Den Haag zich via het Economic Board The Hague laat adviseren over de energietransitie door de directeur van Shell, zijnde een van de veroorzakers van de opwarming van de aarde en eveneens een van de sterkste tegenkrachten van effectief klimaatbeleid?

Vraag 9

Welke stappen gaat u ondernemen om de adviezen van Shell aan lokale en regionale overheden te toetsen op wat nodig is om de opwarming van de aarde onder de 1,5°C te houden? Indien u geen stappen gaat ondernemen, kunt u dit toelichten?

Vraag 10

Welke stappen gaat u ondernemen om lokale en regionale overheden te waarschuwen voor en te beschermen tegen de «fossiele» adviezen van Shell? Indien u geen stappen gaat ondernemen, kunt u dit toelichten?

Vraag 12

Welke stappen gaat u ondernemen om de gemeente Den Haag aan te moedigen het besluit om de directeur van Shell toe te laten tot het Economic Board The Hague ongedaan te maken? Indien u geen stappen gaat ondernemen, kunt u dit toelichten?

¹ <https://www.ad.nl/den-haag/topvrouw-shell-helpt-stad-met-duurzaamheid-hulp-is-pr-stunt-ab8f742b/>

Antwoord 1, 2, 9, 10 en 12

Ik ben bekend met het krantenbericht. Het is niet aan het Rijk om decentrale overheden, en in dit geval het college van B&W van Den Haag, aan te sturen op hun inhuur van adviseurs. Het is de taak van de gemeenteraad van Den Haag om zijn controlerende taak uit te oefenen. Uit uw vragen en de nieuwsartikelen waar u naar verwijst blijkt ook dat het vraagstuk de aandacht heeft van de gemeenteraad van Den Haag.

Vraag 3

Herinnert u zich nog dat Shell al minstens sinds 1991 op de hoogte was van de invloed van het bedrijf op klimaatverandering en daarnaast sindsdien actief twijfel heeft gezaaid over klimaatverandering?² Hoe beoordeelt u dat in het licht van Shell's huidige adviesrol over de energietransitie van de gemeente Den Haag? Acht u deze adviezen geloofwaardig? Zo ja, waarop baseert u dit optimisme?

Vraag 4

Deelt u de mening dat het zeer onwenselijk is dat een bedrijf dat uit winst oogmerk jarenlang actief twijfel heeft gezaaid over klimaatverandering, nu Nederlandse overheden van advies voorziet over de energietransitie die nodig is om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5° Celsius? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Herinnert u zich nog dat de gemeente Den Haag, mede dankzij brede maatschappelijke weerstand en politieke druk recent tot de conclusie kwam dat het onverantwoord was om een bedrijf als Shell te steunen in haar misleidende onderwijsprogramma's?³

Vraag 8

Erkent u dat Shell, alleen al vanwege het enorme pr-budget dat het bedrijf ter beschikking heeft, op zijn minst een van de hinder machten is in het zo snel en duurzaam mogelijk doorvoeren van de energietransitie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3, 4, 7 en 8

Ik herken mij niet in het beeld van Shell als hinder macht. De energie- en klimaattransitie vraagt om inzet van iedereen, dus zowel bestaande bedrijven als nieuwkomers, burgers, kennisinstellingen, NGO's en overheden. Shell is één van de vele partijen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming en de implementatie van het Energieakkoord. Dat bedrijven als Shell een rol spelen bij de transitie blijkt bijvoorbeeld uit de deelname van Shell aan het consortium dat het windpark op zee Borssele III en IV gaat ontwikkelen. Ook nu bij de onderhandelingen over een nieuw Klimaatakkoord, de opvolger van het Energieakkoord, doet Shell actief mee.

Vraag 5

Herinnert u zich nog dat de NAM het liefst nog jaren door wilde boren naar gas in Groningen?

Antwoord 5

Het kabinet heeft op 29 maart jl. besloten om de gaswinning uit het Groningenveld op termijn volledig te beëindigen (Kamerstuk 33 529, nr. 457). In de afgelopen jaren waren er, op basis van de op dat moment beschikbare informatie, ook andere scenario's met een voortgaande gaswinning denkbaar. Deze scenario's zijn inmiddels achterhaald. Ik heb geenszins de indruk dat NAM de beëindiging van de gaswinning uit het Groningenveld ter discussie stelt.

² <https://decorrespondent.nl/6262/reconstructie-zo-kwam-shell-erachter-dat-klimaatverandering-levensgevaarlijk-is-en-ondermijnde-het-alle-serieuze-oplossingen/665203875182-5b29988e>

³ <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3665819/Den-Haag-stopt-met-meewerken-aan-Generation-Discover-Festival-op-Malieveld>

Vraag 6

Herinnert u zich nog dat Shell, onder de dekmantel van lesprogramma's en het met een lobbyprijs bekroonde «techniekfestival Generation Discover», kinderen probeert wijs te maken dat we in 2050 nog grootschalig gebruik zouden moeten maken van fossiele brandstoffen, wat rechtstreeks botst met wat nodig is om de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs te halen?^{4 5 6 7}

Antwoord 6

Bij het door Shell gezamenlijk met haar partners georganiseerde Generation Discover festival werden jongeren in contact gebracht met wetenschap en technologie.

Het staat Shell en andere partijen vrij om hun visie op technieken voor de opwek van energie te geven. Het staat overigens ook scholen en leerlingen vrij om deel te nemen aan een festival als Generation Discover.

Vraag 11

Kunt u een volledig overzicht verschaffen van alle lokale en regionale adviesorganen waarin Shell zitting heeft?

Antwoord 11

Het is aan de decentrale overheden zelf om inzicht te bieden in de instelling van adviesorganen.

---

⁴ <https://decorrespondent.nl/7409/zo-beinvloeden-olie-en-gasbedrijven-het-nederlandse-onderwijs/787048149349-e904ca68>

⁵ <https://decorrespondent.nl/7413/willen-we-dat-kinderen-les-krijgen-van-gasbedrijven-over-energie-en-klimaat/787473063993-e4cb458f>

⁶ Aanhangsel van de Handelingen 2017 – 2018, nr. 3040 (Antwoord op vragen van de leden Van Raan en Arissen over het door Shell georganiseerde festival Generation Discover 2017).

⁷ Aanhangsel van de Handelingen 2017–2018, nr. 1756 (Antwoord op vragen van het lid Van Raan over de invloed van de fossiele industrie op de inhoud van het onderwijs).